СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 185. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. П'ЯТНИЦЯ, 10-го СЕРПНЯ 1951. | No. 185. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 10, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном | Тел. „Свобода": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 | FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ФІЛД ВИЯВЛЯЄ ІМЕНА РУЧИТЕЛІВ ЗА КОМУНІСТІВ

Ню Йорк, 9 серпня. — Стейтовий банковий департамент повідомляє, що Фредерік Вандербілт Філд, який як завідатель організації, званої Конгрес Громадянських Прав, відбуває кару тюрми за непослух судові, передав згаданому департаментові книжки й протоколи цієї організації, скільки вони стосуються фонду, з якого були складені поруки за комуністів, що втікли від кари тюрми. Досі пропало з цього фонду $23,500 складених за Гергарда Айслера, який утік з Америки до Німеччини в 1949 р., і $80,000, складених за чотирьох членів Американського Політбюра, які не явилися відсиджувати кару тюрмою, призначену їм федеральним судом за змову для насильного повалення американського уряду.

Книжки, які передав Філд стейтовому банковому департаментові, виказують, що з днем 31 грудня 1950 р. цей фонд був невиплатний, бо його актив становив $876,000 а борги $880,000. До фонду, з якого Конгрес Громадянських Прав виплачував поруку за арештованих комуністів, вклали свої гроші 4,000 осіб, яких імена подані в книжках. Ці імена будуть своєчасно оголошені, коли суд переведе слідство, чи вкладчики не знають, куди втікли арештовані, за яких була складена порука. Філд та інші завідувачі фонду дістали від стейтового комісара банків запевнення, що не будуть притягнені до судової відповідальности, коли видадуть книжки, що їх вони відмовилися видати федеральному судові і тому всі потрапили в тюрму за непослух. Стейтовий банковий департамент хоче перевірити, якою мірою Конгрес Громадянських Прав поламав закони, коли приймав вкладки на ощадність без дозволу стейтової влади.

Десять адвокатів дали згоду обороняти арештованих комуністів

Федеральний судя Сильвестер Райен оголосив імена десяти адвокатів, що згодилися боронити 17 комуністів, арештованих як провідники змови для повалення уряду. Перші вісім адвокатів, яких суд урядово призначив на оборонців, відмовилися від цього обов'язку і суд, вислухавши їхні аргументи, звільнив їх від нього. Підсудні не мусять прийняти урядових оборонців, одначе вони все таки будуть готові до оборони.

ОБИДВІ ВІЙСЬКОВІ АКАДЕМІЇ ЗАМАНЮВАЛИ ГРАЧІВ У ФУТБОЛ ДО СЕБЕ

Вест Пойнт, Н. И. — Ирл Г. Блейк, головний майстер копаного м'яча в військовій академії, визнає, що академія заманювала студентів з середніх шкіл на гру зі студентами академії, оплачуючи їм видатки подорожі. У Шікаго Стівен Ровк заявив, що його син, як футболіст, дістав запрошення на гру до морської академії в Анаполіс. Видатки покривали колишні студенти („алюмнін") академії, обіцяючи студентам з гайскул, що поможуть їм дістатися до одної з академій. Виявилося, що кадети, які відзначалися в футбільній грі, мусили опісля з великим поспіхом готуватися до іспитів, а що не мали багато часу, то вдавалися під час іспитів до сторонньої допомоги. Таких грачів було багато і тому зловживання на іспитах набрали великих розмірів. Зрештою про це довідалася влада, наслідком чого треба було прогнати із школи 90 кадетів-студентів.

ЗБІЛЬШИЛИ ОПЛАТУ НА ЗАЛІЗН. ТРАНСПОРТИ

Вашингтон. — Міжстейтова Торговельна Комісія дала дозвіл залізничим підприємствам збільшити оплату за перевіз товарів на 6—9 відсотків. На території на схід від ріки Міссісіпі і на північ від ріки Огайо та Потомак підвишка буде на 9 відсотків, а по всіх інших місцевостях — на шість. Це дасть підприємствам $548,-000,000, але причиниться до подорожнення харчів та інших першочергових продуктів і матеріялів домашнього вжитку. Це вже третє збільшення в перевіз залізничих тарифів від закінчення другої світової війни.

З уваги на загальне подорожчання житьових продуктів адміністратор економічної стабілізації, Ерік Джансон, вирішив схвалити нову політику в справі платень. Коли програма буде готова, тоді мільйони робітників діставатимуть підвишку платні відповідно до житьових коштів.

● **Всіх американців - мужчин** віком 18 і пів до 26 р. що перебувають у Німеччині і що придатні для призову, можуть бути кожночасно покликані до війська, — сказав директор поборової служби.

ВИКЛИК КВІЛА ЗА ЗАБОРОНУ ПОЛІЦІЙНОЇ ЮНІЇ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Директор нюйорської поліції, Джордж П. Монаґан, видав несподівано наказ, щоб ті поліцаї, які вступили в члени юнії транспортових робітників (де головує Майкел Квіл) негайно виступити з цієї юнії; хто ж цього не зробить, буде потягнений до дисциплінарної відповідальности. На запит кореспондентів, чому директор поліції заборонює поліціянтам вступ до юнії, він відповів, що, коли б таке сталося, поліція не могла б бути безсторонньою в охороні прав громадян. Наприклад, коли якась робітнича юнія вийде на страйк, тоді поліцаї були б мимоволі на боці страйкуючих. Монаґан сказав, що не має причини провадити переговори з Квілом, бо він уже видав наказ поліціянтам. У відповідь на це Квіл назвав Монаґана „впертим малим диктатором" і заявив, що він стане до боротьби проти нього і навіть при потребі піде у підземелля зі своєю кампанією проти Монаґана. Місцева преса привітала заборону директора поліції як зовсім правильну, одначе робить докори управі міста, чому вона своєчасно не подбала про задоволення домагань поліції підвишити платню, і тільки аж тепер взялася полагодити ту справу.

В АМЕРИЦІ

● **Дальші спроби перепливти водоспад Ніяґару** заборонила канадійська поліція на доручення премієра провінції Леслі Фроста. Після недавної загибелі Вилйема Гілла, почав робити підготовку до перепливу його брат.

● **Контроля продажу усіх металів почнеться з днем** 1 жовтня. Досі тільки деякі матеріяли були зараховані до критичних.

● **Засади американської моралі й етики** не дозволяють урядові на оборону справи засобами брехні. Так заявляє депатамент стейту у відповідь на закиди сен. Джозефа Мек Карті, який закинув урядові брехню в обороні своєї програми льояльности.

● **Комуніст Майкел Ґрінберґ був на службі Білого Дому** за часів през. Френклина Д. Рузвелта. Про це склав свідоцтво в сенатській комісії внутрішньої безпеки колишній німецький комуніст д-р Карл Авґуст Віттфоґель, який перебуває тепер в Америці.

● **Не витримав іспиту на шофера** вже другий урядовець совєтської амбасади у Вашинґтоні. Досі тільки американські урядовці в Москві не могли дістати дозволу їздити автом, бо їх провалювали на іспитах, після чого вони мусіли брати за шоферів совєтських шпигів.

АЧЕСОН ПЕРЕДБАЧУЄ АКЦІЮ МОСКВИ ПРОТИ ДОГОВОРУ З ЯПОНІЄЮ

Вашингтон. Державний секретар Дін Ачесон заявив, що совєтську пропозицію щодо окремого договору п'ятьох великодержав, повторену в останньому листі Шверніка до президента Трумана та в резолюції Президії Верховної Ради СССР у відповідь на резолюцію американського Конгресу, він вважає першим кроком в цілому ряді сподіваних совєтських пропаґандивних заходів проти мирового договору з Японією, підпис якого заповіджено вже на наступний місяць в Сан Франсиско. Ачесон рахується з можливістю, що Совєти намагатимуться саботувати цей договір. Відповідаючи на запити кореспондентів на пресовій конференції відносно совєтської відповіді на конгресову резолюцію і лист президента Трумана та їх проголошення після одного місяця таємничої мовчанки, державний секретар заявив, що цеї совєтської поведінки в жадному разі не можна вважати за будь-яку основну зміну в совєтській політиці, твердячи, що „залізна заслона залишиться головною перешкодою в намаганнях досягнути цей мир, що полегшив би напруження в умах народів в цілому світі". Відповідаючи безпосередньо на совєтську пропозицію договору між п'яти великодержавами, Ачесон запитував: „Чому тільки п'ять держав? Ми вже маємо мировий договір не тільки між п'ятьма великодержавами, але шістдесяти краінами, що підписали чартер Об'єднаних Націй". Проголошення Совєтами американської резолюції вважає державний секретар за факт, до якого Москва змушена обставинами, зокрема широким розголошенням цих документів західною пропаґандою. „Що в таких обставинах ви зробили б: сиділи б на тих документах чи проголосили б їх?" — відповів державний секретар Ачесон запитом на запит одного з кореспондентів.

ЗАПОВІДАЮТЬ ДОГОВІР ВЗАЄМНОЇ ОБОРОНИ НА ПАЦИФІКУ

Вашингтон. Державний департамент повідомив, що в дні 1-го вересня буде підписаний у Сан Франсиско договір взаємної оборони на Тихому океані між Злученими Державами, Австралією і Новою Зеляндією. Договір підпишуть міністри закордонних справ, що прийдуть до Сан Франциско на конференцію в справі мирового договору з Японією. Переговори в справі цього договору взаємної оборони на Пацифіку започатковано ще в квітні і президент Труман назвав його „одним з цілого ряду заходів для скріплення фабрики миру". Договір, що буде підписаний в рямках чартеру Об'єднаних Націй, передбачує спільне порозуміння і спільну акцію на випадок кожної загрози на тому просторі.

ДЕПАРТАМЕНТ СТЕЙТУ ВИМАГАЄ 300 МІЛЬЙОНІВ ДЛЯ ЧАН КАЙ-ШІ

Вашингтон, 8 серпня. — Адміністрація Трумана звернулася до Конгресу призначити $307,000,000 на допомогу китайським націоналістичним збройним силам Чан Кай-ші на острові Формоза. Ці гроші мали б причинитися до повного озброєння і модерного устаткування армії китайських націоналістів на 25-30 дивізій. Плян передбачає послати туди гармати, амуніцію, панцерні авта, а може й літаки. Таке домагання, передане Конґресові департаментом стейту, вказує на цілковиту зміну ставлення американського уряду до китайських справ. Ще 18 місяців тому през. Труман заявив, що „Злучені Держави не дадуть ані військової допомоги ані не будуть дораджувати силам на Формозі". Урядові кола пояснюють цю переміну нападом комуністів на Корею. Цю справу реферував на закритому засіданні сенатської комісії закордонних справ асистент секретаря стейту Дін Роск. Він твердив, що фонди для Чан Кай-ші призначені на оборону Формози проти нападу комуністів з китайського суходолу.

ЖОРСТОКІ ЗАКОНИ ПРОТИ ЗЕМЛЕВЛАСНИКІВ В КИТАЮ

Гонґ Конґ. Комуно-китайські власті п'ятьох найбільших провінцій видали в останньому драконські закони проти всіх більших і менших землевласників, майже цілком відбираючи їм не тільки їхню власність, але й їхні громадянські права та практично засуджуючи їх на „ліквідацію, як кляси". На підставі нових розпорядків всі колишні землевласники мають перебувати під постійною контролею робітників, без будь-яких громадянських прав та під постійною загрозою окремих покарань. Це відноситься до землевласників і їх родин. Землю від них вже відібрано, так само ввесь господарський реманент. Вони самі і їх родини зобов'язані тепер працювати на гірших умовинах на тій землі, що колись була їх власністю. Репресії проти селян доведено до того, що їм не можна без окремого дозволу ані виїздити зі своєї місцевости, ані нікого приймати в своїх домах. Велика частина землевласників і селян вже була зліквідована не тільки „як кляса", але й як живі істоти, бо їх розстріляно.

238 КОМСОМОЛЬЦІВ ВЖЕ ВТЕКЛО НА ЗАХІД

Берлін. Користаючи зі свого побуту на „святі миру" в совєтському секторі Берліна, досі вже 238 учасників тої комсомольської імпрези втекло на Захід. Це тільки ті, що втекли і зголосилися до місцевих властей, прохаючи азилю, як для політичних втікачів. Проте, західно-німецька поліція здогадується, що 500 інших втекли і не зголошуються, побоюючись видачі Совєтам. Між втікачами переважно німці, хоча між тими, що прохали азилю, було вже теж двох поляків, двох чехів і двох болгар. Учасники фестивалю, не питаючи дозволу поліції, заливають західні сектори Берліна та з інтересом приглядаються „гнилому Заходові", милуючись повними крамницями та всілякими ласощами, на які без обмежень може дозволити собі кожний, що має гроші. Американський Дім і Американський Інформаційний Осередок відвідало тільки впродовж одного дня 3,518 осіб, в цьому більша частина цих „комсомольців".

ІТАЛІЙСЬКИЙ СЕНАТ АПРОБУВАВ УРЯД ПРЕМІЄРА ДЕ ҐАСПЕРІ

Рим. — Італійський сенат апробував вчора більшістю 151 голосів проти 101, вже сьомий з черги уряд премієра Альчіде де Ґаспері. В користь уряду голосували солідарно християнські демократи і республіканці, а проти нього були теж солідарно комуністи і ліві соціялісти. Лібералі і праві соціялісти, не бажаючи піддержувати уряд, але й не бажаючи допомагати комуністам в його повалені, вийшли зі залі засідань на коротко перед голосуванням. Уряд має бути потверджений ще теж нижчою палатою парляменту, що мало б статися вже завтра. Премієр де Гаспері, представляючи сенатові свій уряд, ще раз потвердив свою інтенцію поробити якнайбільш рішучі заходи в боротьбі проти комуністичної п'ятої колони.

● **Західно-берлінський суд** підкорився розпорядкові американського високого комісаря Дж. Мек Клоя та припинив дальшу акцію проти колишнього совєтського сексота, берлінського адвоката Ганса Кімріца, обвинуваченого в схоплюванні та передаванні совєтським властям поодиноких німців.

● **Приватна візита Чорчила** до Франції відбудеться в половині серпня, підчас якої Чорчил продовжуватиме працю над своїми воєнними мемуарами.

● **Раціонування** коксу (півтори тони на місяць) запроваджує Британія з 13-го серпня. Вуґіль там уже давно раціонований.

МАЛО НАДІЇ УНИКНУТИ ВІЙНИ

Вашингтон. — Конгресмен Джордж Г. Магон, демократ з Тексасу, голова комісії фондів Палати Репрезентантів, заявив, що тепер є „тільки мінімальна надія" на уникнення цілковитої війни з Росією, яка може тривати десять років і знищити значну частину сучасної цивілізації. Ці погляди висловив Магон у повній палаті на початку дискусії про ухвалу $56,062,405,890 на військовий бюджет біжучого скарбового року.

ЧЕРВОНІ ДАЮТЬ ВИМАГАНІ АЛІЯНТАМИ ҐАРАНТІЇ ДЛЯ ПРОДОВЖУВАННЯ ПЕРЕГОВОРІВ

Пейпінське радіо передало позитивну відповідь на домагання ген. Ріджвея

Токіо. — У відповідь на заяву ген. Ріджвея, аліянтського головного командувача на Далекому Сході, що аліянтська делеґація продовжуватиме свої переговори з червоними тільки тоді, як одержить повну ґарантію невтралізації Каесонгу, де відбуваються переговори, — комуно-китайська радіовисильня в Пейпінгу передала сьогодні рано повідомлення командантів північно-корейських і комуно-китайських військ, в якій дається вимагані ґарантії та пропонується продовжування переговорів. Ген. Ріджвей поставив свою вимогу минулої суботи, як перед очами аліянтської делеґації в Каесонґ перемаршерувала компанія комуно-китайських військ в повному озброєнні. Ген. Ріджвей негайно відкликав свою делеґацію та повідомив червоних, що він вишле її на дальші переговори тільки тоді, як дістане відповідне виправдання випадку та запевнення, що він більше не повториться. Червоні в першій відповіді виправдалися, обіцюючи провірити випадок, а тепер дали вимагані аліянтами ґарантії, що він більше не повториться. Ген. Ріджвей в своєму останньому повідомленні до червоних командантів твердив, що на випадок повторення цього випадку, він вважатиме його за тенденційне зірвання переговорів з червоного боку. Червоні команданти в своїй останній відповіді, якої очікували вже від трьох днів дали вимагані запевнення, повідомляючи рівночасно, що вони не бачать причин, чому переговори в справі перемир'я не могли б продовжуватися. З аліянтського боку ще не повідомлено чи й коли аліянтська делеґація вийде знову до Каесонґ на переговори. Впродовж тижня ця делеґація була в Токіо на окремій конференції з ген. Ріджвеєм і від двох днів вона знову перебуває в своїй „мировій квартирі" біля Каесонґ в Кореї, очікуючи дальших доручень. Загально сподіються, що переговори почнуться знову в найближчому часі, можливо вже завтра. Самі переговори, перед їх хвилевим перерванням, були застрягли на „мертвій точці" суперечностей щодо демаркаційної лінії, бо аліянти домагаються, щоби вона була встановлена на теперішній лінії фронту, тоді коли комуністи бажали б встановити її на 38-мій паралелі. —

ГЕН. МЕТЬЮ Б. РІДЖВЕЙ, аліянтський головний командувач на Далекому Сході, в поспіху залишив свою головну квартиру в Токіо після конференції зі своїм штабом, у висліді якої було перервано переговори в Каесонґ, домагаючись окремих комуністичних ґарантій щодо абсолютної невтралізації місця переговорів.

ПОГАНА ПОГОДА ПРИЧИНОЮ ДАЛЬШОГО ОБМЕЖЕННЯ БОЇВ НА ФРОНТІ

Токіо. — Погана погода ще більше припинила вчора бої на корейському фронті, обмежуючи навіть акцію патрульних відділів. Головна квартира Восьмої Армії вже четвертий день під ряд не проголосила звичайного боєвого звідомлення з фронту, бо нема про що повідомляти. З огляду на слабку видимість, аліянтські розвідчі літаки були майже нечинні, а бомбардувальники були здані тільки на інструменти і бомбардували ворожі об'єкти тільки при допомозі радару. В аліянтській квартирі підозрівають, що обставину поганої погоди може використати ворог для непомітного підтягнення свіжих сил та розбудови свого фронту для евент. дальшого нападу. Погана погода в нічому не обмежувала тільки акції воєнних кораблів, що з однаковою силою бомбардували прибережні шляхи постачання та споруди ворожих портів. Проте, наслідків бомбардування не можна було спостерігати. Обмежена патрульна акція відбувалася головно в районі Янґгу і Чорвон. Кількакротно інтервеніювала аліянтська артилерія, але без артилерійської відповіді з ворожого боку.

АМЕРИКАНСЬКІ ВТРАТИ В КОРЕЇ: 80,430

Вашингтон. — Департамент оборони повідомив, що американські втрати вбитими, пораненими і пропавшими за весь час війни в Кореї по кінець минулого тижня, виносять 80,430 старшин і вояків армії, морської піхоти, фльоти і авіяції. За останній тиждень ці втрати збільшилися на 351, що становить найменші тижневі втрати за ввесь час війни. Зі загальної кількости було — 11,954 вбитих, 56.215 поранених, і 12,261 пропавших. З поодиноких родів збройних сил втратили: армія — 65,727, морська піхота — 13,066, фльота 932 і авіяція — 705. Низькі втрати за останній тиждень є наслідком майже повного застою на фронті в наслідок мирових переговорів в Каесонґ.

ПЛЄВЕН АПРОБОВАНИЙ ПРЕМІЄРОМ ФРАНЦІЇ

Париж. — Рене Плєвен, після Рене Маєра і Моріса Пече вже третій з черги державний муж, що намагається розв'язати кризу французького уряду після останніх виборів, дістав вчора вимагану конституцією апробату Національної Асамблеї, — дістаючи тим самим повновласть створити новий уряд країни. Плєвен здобув в Асамблеї велику більшість голосів, бо 391 проти 102, хоча конституційна більшість виносить 314 голосів. Проте дебати, які попередили голосування, виявили, що Плєвенові доведеться перемогти ще цілий ряд партійних труднощів, заки йому пощастить створити такий уряд, що міг би вдержатися в теперішніх внутрішньо-політичних суперечностях. В теперішньому голосуванні Плєвена піддержали всі ліберальні партії і тільки комуністи голосували проти нього, а де-ґолісти здержались від голосування. Соціялісти, хоча голосували в користь Плєвена, вже наперед заповіли, що вони не візьмуть участи в його уряді.

В СВІТІ

● **Тисячу вояків американської** авіяції прибуло вчора до Касабляньки у французькому Марокко для обслуги місцевих американських авіяційних баз.

● **Іранський уряд призначив** Халіля Есфандіярі Сорая, батька імператорки, іранським дипломатичним представником при західно-німецькому уряді в Бонн.

● **Дев'ять офіцерів польської** повоєнної армії звільнили тимчасово з тюрми, щоб поставити їх як свідків суду проти дев'яти винних офіцерів, обвинувачених за державну зраду.

● **Найбільші військові вправи** за час після другої світової війни — відбудуться в жовтні в південній Англії, за участю авіяції і великого числа наземних військ.

● **Видатні американські сіоністи,** що перебувають тепер в Тель Авів, використовують увесь свій вплив для того, щоб соціялістична партія Мапай і Загальносіоністична партія утворили урядову коаліцію.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily exxcept Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	One year	$10.00
На три місяці	$ 2.75	Six months	$ 5.25
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну дареси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СПІЛЬНЕ ЗУСИЛЛЯ

Одиниця може жити і творчо проявлятися тільки на тлі своєї спільноти, своєї громади. Громада, знову ж, проявляє свої творчі зусилля в своїх організаціях та установах. Наша особиста доля, наша сила і добробут, нерозривно зв'язані з нашою громадою та її організаціями, і від них залежить наш дальший розвиток і наш проґрес, наше майбутнє.

Розглядаючи під цим кутом стан та можливості розвитку нашої американсько-української громади, зокрема розглядаючи її під кутом потреб визвольних змагань українського народу, як цілости, наші висновки не будуть занадто песимістичні. Бо хоча українська громада в цій країні належить до наймолодших і до найменших кількістю, проте вона своєю творчою ініціятивою, своїм трудом, ідейністю і жертовністю все ж таки створила вартості, які вже записані в історії та які творять тривку базу і дають необмежені можливості дальшого росту і розвитку. Між тими вартостями стоїть далеко на першому місці Український Народний Союз, з усім його моральним і матеріяльним доробком та з його потенційними можливостями.

На цьому місці було б зайво характеризувати УНСоюз прийнятими категоріями і міряти його силу та його значення прийнятими мірилами. Про це списано вже велику історію і хто її ще не знає, той може довідатись від свого найближчого оточення, чи це буде серед вуглекопів Пенсилвенії, чи фабричних робітників Ню Йорку, Мішіґен, Ілиной, Огайо та багатьох інших стейтів, спільними зусиллями яких була створена ця організація, що заслужено стала вже майже символом американських українців та українською „заморською твердинею", як її часто називається.

З масовим приїздом нової іміґрації, для УНСоюзу, як і для цілої української громади настав новий великий етап, з новими великими можливостями їх розвитку. УНСоюз це не тільки вповні передбачував, але й в цьому найбільш активно співдіяв. Перегляньте тільки останні річники „Свободи" і переконаєтесь, що в її насвітленні проблема рятунку української політичної еміґрації в Европі та її переселення до Злучених Держав була першим і головним завданням. УНСоюз, десятки тисяч його членів та їх орган „Свобода" не питалися хто ці люди, звідки вони, якого роду і яких переконань. Єдиною вимаганою леґітимацією було, аби українець. У висліді — десятки тисяч нових іміґрантів поповнили прорідлі і в багатьох випадках втомлені ряди наших громад.

Нові іміґранти без сумніву правильно оцінили УНСоюз, його значення і його вартість для української справи взагалі, а для американсько-української громади зокрема. Доказом того факт, що вже 15,000 найсвідоміших з-поміж новоприбулих належать до великої Союзової сім'ї, символом якої є дружньо стиснені руки під схрещеними українським і американським прапорами.

15,000 новоприбулих в УНСоюзі — це велика кількість, але вона все ж замала, як міряти її відношенням до загальної кількости новоприбулих та станом їхньої свідомости і громадської вироблености. Причину цього Головний Уряд УНСоюзу добачує насамперед в послабленій від деякого часу організаційній активности. Для її оживлення в цілій ширині, з днем 1-го липня проголошено спеціяльну організаційну кампанію, ціллю якої є зорганізувати до кінця цього року щонайменше 5,000 нових членів. Тепер, надаючи окремої ваги організаційному охопленню якнайбільшої кількости новоприбулих, і це однаково, як для їх власного добра, так і для ідейного і організаційного скріплення УНСоюзу, головний уряд УНСоюзу, розіслав до всіх відділів окремий заклик до новоприбулих членів з гаслом: кожний член із нової іміґрації повинен приєднати бодай одного нового члена. Це, крім багатьох інших користей з такої кампанії для організаторів і зорганізованих, дає новій іміґрації знамениту нагоду дати в це історичне спільне зусилля вже трьох американсько-українських поколінь, що ним є Український Народний Союз, такий свій вклад, який відповідав би кількості, свідомости та ідейності нової іміґрації.

Треба сподіватися, що ця нагода буде належно використана.

Хто буде черговим президентом ЗДА?

Від сьогодні до найближчих виборів президента цеї країни в листопаді наступного року ділить нас ще майже повних 15 місяців, але вже тепер чимало пишеться і говориться на тему здогадів, хто має найбільші вигляди стати президентом цеї великої і рішальної в світовій політиці країни. В цих міркуваннях і здогадах головна увага зосереджується на двох особах: ген. Айзенгавер і головний суддя Фред Винсон.

Виборча стратегія в 1952 році залежатиме в найбільшій мірі від рішень президента Трумана. Так, як тепер справи маються, президент Труман не думає знову кандидувати на уряд президента, який до кінця цеї каденції буде в його руках понад сім років. Проте, кінцевого слова в цій справі през. Труман ще не сказав і він узалежнює його від становища Республіканської партії, що має відбути свою конвенцію в дні 7-го липня наступного року і перша вибере свого кандидата на президента. Якщо б республіканським кандидатом був вибраний сенатор Тефт, тоді през. Труман намагатиметься, правдоподібно, здобути ген. Айзенгавера на демократичного кандитата. Натомість, коли б республіканцям пощастило дістати ген. Айзенгавера на свого кандидата, тоді демократичним кандидатом буде правдоподібно верховний суддя Винсон, хоча йому не заповідається багато успіхів в конкуренції до ген. Айзенгавера.

В загальному в найближчих виборчих змаганнях на президента передбачується такі можливості, якщо президент Труман справді мав би зрезиґнувати з ще одної кандидатури:

Змагання між Тефтом і Айзенгавером, якщо республіканці вирішать позмагатися у виборах на тлі закордонної політики та якщо демократам пощастить здобути ген. Айзенгавера на свого кандидата; Змагання між Тефтом і Винсоном, якщо ані республіканці ані демократи не дістануть ген. Айзенгавера; Змагання між ген. Айзенгавером і Винсоном, якщо республіканці виберуть Айзенгавера, як людину, що могла б знову здобути для республіканців владу в країні. Тим самим, ген. Айзенгавер, суддя Винсон та сенатор Тефт є тепер головними кандидатами на кандидатів на президента. Дуже багато залежатиме від кінцевого становища през. Трумана та від рішення ген. Айзенгавера, що раніше від кандидатури рішучо відмовлявся, але який в останньому натякав, що обов'язком кожного громадянина є служити свому народові на тому місці, на яке його покличеться.

Впродовж найближчого року, що ділить нас ще від виборів на президента, може ще багато змінитися. Але в американській демократії одне є певне: кого нарід вибере, той цілком певно по своїм найкращим силам і спроможностям буде тому народові служити.

П. Шандрук

Чужинецький леґіон в Европі

До всіх арґументів, що їх було подано в дискусійних статтях у нашій і чужомовній пресі в зв'язку з проголошенням Американською Окупаційною Адміністрацією в Европі та вже реалізацією набору вояків до чужинецького леґіону, вважаю доцільним додати кілька засадничих думок.

Що може промовляти за позитивним трактуванням з українського боку справи вступу до леґіону українців?

Прихильники тої позитивної концепції вважають, що: участь українців в леґіоні дає користі для ЗДА, а тим самим то є факт дії проти большевиків; далі — ніби найбільшим для української справи досягненням може бути набуття нашою молоддю необхідних військового стажу і військового досвіду; нарешті то є один з доцільних способів пропаґування української справи хоч би вже самим фактом перебування українців у леґіоні, поминаючи інші, ніби можливі для леґіонерів способи, як, для прикладу, — відчити, дискусії, статті в призначеній для леґіону пресі тощо. То були б головного значення арґументи в дотеперішній дискусії. Деякі інші треба вважати за другорядні.

Наразі, на жаль, нема докладніших даних про те, що до леґіону приймається старшин. Певно не є виключеним, що в тягу служби леґіонери можуть здобути підстаршинські та старшинські ранги після відповідного перешколення та після певного часу служби. Не знаємо статуту леґіону.

В засаді наведені арґументи та інші евентуальні можливості, хочби й другорядні (матеріяльні), треба вважати за позитивні. Бо можна сказати, що в морі українських потреб, вже принаймні мілітарних, кожна будуюча краплина є дуже цінна, а в данім випадку може становити для майбутнього доповнення до ядра притягання і скупчення. До того можна б ще додати, що справді факт перебування українців у леґіоні став би фактором попаґанди, бо не лише безпосередня влада леґіонерів, але й центральна про те знатиме. Можна з певністю твердити, що українці в леґіоні здобудуть собі одне з почесних місць й через те не лише індивідуальні симпатії та признання але й оцінку вартости властивостей народу.

Тепер спробуймо, звичайно теоретично, проаналізувати, чи такі досягнення можуть бути реальними, для українців доцільними а навіть істотними.

1. Користь для ЗДА від чужинецького леґіону в цілому не підлягає сумніву на час окупації та навіть в умовинах існуючого перманентного напруження. У випадку війни користь буде мабуть дуже проблематична. Французький чужинецький леґіон підчас 1. світової війни міг бути лише частинно використаний, приклад еспанського леґіону, складеного з мароканців, не був би на місці, зокрема сьогодні й безпосередньо в Европі. Добре вишколений і добре узброєний чужинецький леґіон, але складений по принципу екснаціональному, коли на випадок війни певно повстануть серед вояків міжнаціональні принаймні напруження, не буде міцний морально. Брак політичного ідеалу не створить для леґіонерів підстав до самопосвяти, а його наявність викличе тугу й прагнення приналежати до своєї національної збройної сили.

Тому й влада ЗДА добре розуміє, що чужинецький леґіон є й може бути мілітарно-поліційною силою в засаді. Але та влада теж ураховує можливість ужиття чужинецького леґіону в першій лінії на випадок війни, очевидна річ невеличкими тактичними з'єднаннями поміж своїми силами. Отже, буде тоді вжито до акції par force і незалежно від постави леґіонерів, що мабуть вимагатимуть скерування їх до своїх національних формацій. Але на те не буде часу та й хто б про це думав. Якщо війна вибухне ближчого часу, то чужинецький леґіон буде цілковито зужити. Можуть бути для нього ліпші мілітарні та політичні перспективи, коли дійде до війни за добрих кілька років. На таке твердження складаються можливості відродження збройної сили европейських держав. Бо не поділяємо оптимізму президента Оріоля, що Франція до кінця 1952 р. виставить 10 дивізій та не беремо під увагу в сучасних політичних і економічних умовинах Европи сили менших держав — згадаймо початок 2. світової війни. Мабуть треба здати собі справу з реальних можливостей піднесення мілітарного потенціялу Німеччини, на що треба великого часу та політичних гарантій. Не песимізм, лише реалістичний підхід до справи змушує нас сказати, що основою можливої але короткотривалої в першім етапі війни оборони Европи будуть американські й подекуди англійські збройні сили.

Здається, отже, що справа вартости чужинецького леґіону для ЗДА має цілком позитивне значення, як сили мілітарно-поліційної.

2. Набуття в часі служби в чужинецькім леґіоні військового стажу й досвіду треба вважати, як уже було зазначено, позитивним досягненням. Але чи це досягнення все могло б бути використане для української справи; чи воно є під кожним оглядом зрівноваженням можливої передчасної загибелі українців-леґіонерів, через що також відпадає позитивний арґумент поповнення ядра скупчення і притягання. Зрештою, й те позитивне під поглядом стажу й

(Закінчення на стор. 3)

Молодь—в центрі уваги світу

Серпневі дні цього року позначаються трьома видатними демонстраціями світової молоді і „для" молоді.

Перша з них почалась в Австрії біля Бад Ішль, де відбувається світове джемборі за участю 15 тисяч бойскавтів, що представляють мільйони вільної молоді з усіх країн світу, крім совєтських. Гасло цьогорічного джемборі — боротьба за мир без ненависти й іґноранції.

Друга маніфестація молоді відбувається на території Корнель-Університету біля Ітаки в ЗДА. Це Конґрес Світової Асамблеї Молоді, на якому бере участь 500 делеґатів від 60 країн. Завдання цієї двохтижневої зустрічі молоді — простудіювати і розшукати шляхи і способи реального здійснення Деклярації Прав Людини, що її оголосили були Об'єднані Нації.

Обидві ці імпрези мають те, чого ніколи не мала молодь з комсомолу і гітлерюґенд. Ці дві західні імпрези дають юнакові внутрішню свободу, виховують у ньому характер, такт, любов до культури і культурного росту, здатність до співжиття і толеранції, а також до тривалого фізичного і духового зусилля. Такі речі не здобуваються дешевим вуличним демагогічним галасом.

Третя маніфестація, що почалася минулої неділі в східньому Берліні під прямою кермою Москви, — це „комуністичне свято молоді за світовий мир". Ця імпреза своїми фізичними (коли так можна сказати) розмірами, величезними коштами витраченими на неї, і змасовленою галасливістю — перевищує обидві перші. Протягом тижня комуністичні державними мають прогнати через вулиці і площі Східнього Берліну до 2,000,000 молоді. — Самих, так би мовити, кадрових колон східно-німецької молоді має бути чверть мільйона; крім того, більше десяти тисяч молоді з 38 країн світу. Уніформи, гасла ненависти до всього світу, гасла любови до Сталіна, військові марші і погрози — погрози — погрози — ось ознаки цього наказного „свята", яке скорше можна назвати примусовими військово-пропаґандивними маневрами рекрутів, підготовою війни, — ніж „святом" молоді.

З другого боку, берлінська комуністична демонстрація являє собою виступ на світову арену КІМ-у—Комуністичного Інтернаціоналу Молоді, що від часу вдаваного розпуску Комінтерну не появлявся офіційно на світло денне. Характер комсомольських свят — з їх убивчою казенщиною і барабанно-надокучливою галасливістю, що мусить видобути напасницький ентузіязм у молодих серцях, добре відомий. За цим казенним барабаном криється страшна порожнеча. Доказ цього дала першого ж дня берлінська імпреза. Світова преса вже подала фото і заяву німецької 19-літньої дівчини — Травди Айзенколд, яку вибрали були королевою комуністичної маскаради і яка першого ж дня втікла до Західного Берліну та заявила кореспондентам таке: Я волію скоріше бути друкарщицею, чи навіть — прибиральницею на Заході аніж чудо-дівчиною на Сході. Я хвора від марксо-ленінської лектури, хвора від виголошування промов. Я просто хочу жити на волі без страху перед шпигунами й інформаторами". Біля 100,000 тієї молоді ходили в західний Берлін і дивувалися, що бачать тут щось зовсім протилежне тому, що їм говорили.

Зудар двох світів за молодь, отже, змушує ще і ще раз думати про долю молодої ґенерації, що становить собою ніщо інше, як долю всього завтрішнього світу. Хоч у якій вільній і невимушеній атмосфері відбуваються дві перші імпрези вільної молоді світу, — хоч як багато там радісних моментів справжньої молодости, свободи й культури, на високих зразках яких мусить учитись українська молодь, а все ж почувається в них певний брак конкретної ясної ідейнотворчої програми, яка може не тільки запалити до дії, а й кожночасно ставить юнака на іспит уділом його моральних і культурних здобутків. Ми зовсім не хочемо сказати, що большевицькому і фашистському культові ненависти треба протиставити таку саму контр-ненависть, бо це означало б не перемогу, а ідейну поразку. Та все ж войовничому антикультурному комуно-фашистському напасництву треба протиставити незломний оборонний і реформаторський гін та рішучість культурно-творчої людини, яка носить у своїй душі великі духові світи минулого і великі прагнення до нових сміливих будов, опертих на великих моральних принципах, якими не вільно торгувати. — Самий салоновий і ніби аж веґетаріянський пацифізм тут не поможе, так само, як гартуючий бойскавтизм.

Сучасна молодь повинна зрозуміти, що вона живе у зовсім виключній і надзвичайно трагічній добі, яка вирішує долю людини на далеке майбутнє. Така доба вимагає не тільки фізичної витревалости і бездоганного виховання характеру і духа. Вона вимагає великої свідомости сучасної трагедії та морального, культурного і громадського героїзму. Молодь мусить бачити повну неподільність сучасної долі світу, мусить бачити також і тих, хто вже опинився в мертвих обіймах спрута, а все ж уміє дивитись у вічі ворога, залишатись собою, боротись, умирати, перемагати бодай морально і духово. Але коли молодь бачить моральну непослідовність старших, коли вона бачить, напр. що большевицьку Москву називають людоїдом, а на другий день на банкетах ОН ті самі люди п'ють за здоров'я того людоїда — то це поштовх молоді до безідейності і навіть до злочинів, про які тепер так багато алярмують.

Тип молоді, що за найстрашніших умов прагне культури і волі та зберігає свою моральну поставу перед ворогом, — не раз подає нам дійсність за залізною заслоною. Чому світова молодь не може придивитися до неї ближче? Чому ліпші представники української молоді під совєтською окупацією — ті, що безстрашно стояли і згинули на аванпостах української культури, ті, що відважились піти в загони повстанців і битися до останньої краплі крови, ті, що з совєтських шкіл і підприємств гордо пішли в тюрму, на каторгу і тортури — чому вони не стали своїми для західньої молоді? Невже виною тільки залізна заслона? Культурний, політичний і збройний резистанс молоді поневолених народів проти тиранії, такий упертий, такий тривалий, всупереч, здавалося б, цілком безнадійним ситуаціям, він так щедро оплачений молодими жертвами, що його ніяк не можна потрактувати як випадковість. Навпаки — видно по всьому, що молодь підсовєтського спротиву відчуває, а може часом і ясно бачить за мурами неволі новий день з новими неозоримими можливостями для людини.

Неписані в програму і теорію тези того молодечого спротиву, мов з ночі, прориваються фрагментами то тут, то там — ось уже 34-тий рік, несучи з собою вартості, за для яких варто і жити і вмерти.

Як оформити, донести і долучити ті вартості до шляхетних зусиль передової західної молоді — ось питання, над яким варто подумати. Так само як варто подумати і над тим, як передати українській молоді ліпші великі вартості західньої молоді.

Вол. Дорошенко

МОЇ ЗУСТРІЧІ Й РОЗМОВИ З АКАД. А. КРИМСЬКИМ

(Спогади з нагоди 80-річчя його народин)

3)

Я добре пам'ятаю його чернече мешкання в сутеренах Інституту. Не легко було туди дістатися — треба було блукати справжніми лабіринтами коридорів, поки знайдеш кватиру Агатангела Юхимовича. Це була простора кімната, освітлювана одним єдиним вікном десь під самою стелею. Уставлена була вона полицями, вщерть набитими книжками. Простенькі меблі й ліжко творили скромну обстанову кватири нашого вченого. Вічно занятий науковою й літературною працею, Кримський не мав часу на відвідини й рідко коли пускав кого до себе, оскільки перед тим гість не умовився про день і годину візити. Проте до мене й мого товариша Спішила ставився він дуже приязно й охоче приймав нас у себе.

Протягом восьми років, що я прожив у Москві (1898-1905) — я був частим гостем у Кримського. В останніх роках свого перебування в Москві, я ходив до нього вже сам один, бо мій невідступний товариш Спішно кінчав медичний факультет і не мав часу на відвідини.

Скоро тільки було приїду восени до Москви, зараз біжу до Агатангела Юхимовича. Бувати в нього було дуже цікаво. Він був у курсі всіх українських справ — літературних, наукових і громадських і в нього можна було довідатися про всякі новини з українського життя не лише Києва, Харкова, Одеси або Петербургу, а також і Львова та Чернівців. Кримський провадив широке й жваве листування з усіма визначними українськими діячами того часу — М. Грушевським, Б. Грінченком, С. Єфремовим, М. Коцюбинським, Лесею Українкою, Ол. Лотоцьким, — Петром Стебницьким та іншими з одного боку, й Іваном Франком, Костем Паньківським старшим та іншими з другого. Нераз читав він нам щось цікаве з цих листів, надто Лесі Українки або Франка. У Кримського ви могли побачити й усі українські книжкові новини. Мене цікавили, розуміється, більше закордонні галицькі, українські видання, недоступні широкому загалові на Наддніпрянщині. Постачав їх Кримському стало покійний — Кость Паньківський, старший, відомий галицько-український культурний і громадський діяч, батько теперішнього голови СУНД-у. Та й самі автори часто-густо посилали Кримському свої твори, зокрема Франко. Агатангел Юхимович охоче дава мені книжки й журнали зі своєї бібліотеки, але під умовою, що я їх не виноситиму поза мури Інституту. До-дому він нікому нічого не позичав. Ото ж, коли я хотів прочитати якусь книжку, або переглянути котрийсь із закордонних українських часописів — „Зорю", „Правду", „Життя і Слово", або „Народ", то Кримський заводив мене до якоїсь порожньої кімнати Інституту і я там міг сидіти хоч до ночі.

Зате Агатангел Юхимович радо пішов нам назустріч у справі добування для нашої громади українських книжок зі Львова. Професори вищих шкіл мали право одержувати з закордону потрібну їм літературу, навіть заборонену цензурою. Ми й користали з цього привілею нашого вченого приятеля й через Кримського або Любавського добували бажані нам галицько-українські видання. Єдину тільки поставив умову Агатангел Юхимович, щоб посередником між ним і громадою був хтось один. Він вибрав саме мене. — Крім книжок ми діставали через Кримського й одну газету — „Руслан", бо редакція посилала його нам даром. „Діла" не хотіли нам посилати задурно, а ми неспроможні були платити та й воліли видавати гроші на книжки, що їх громадяни читали охочіше, ніж газету: і галицька часописна мова була для них мало зрозуміла та й етимоґолоґічний правопис, якого тоді це придержувалося „Діло", щоб не втратити читачів зпоміж „твердих Русинів", був незвичний. Агатангел Юхимович не читав жадної газети, ні російської, ні української. Мав він дуже слабий зір і лікарі заборонили йому читати друк. До читання мусів він уживати аж дві пари окулярів. Та коли почав приходити „Руслан", то він його уважно перечитував, бо ця газета друкувалася буйним шрифтом.

Щоб побачитися з Кримським, я звичайно повідомляв його листівкою, коли саме до нього зайду. Часом він сам викликав мене до себе листівкою, коли потрібував мене, напр., як надходили зі Львова книжки. А щоб не вліз хтось непроханий, Кримський наказував мені, як маю до нього стукати. Пам'ятаю, прийшов я раз до нього із Спішилом, наперед, — розуміється умовившися. Сидимо й ведемо з господарем жваву балачку. Коли хтось стукає. Агатангел Юхимович показує нам знаками, щоб мовчали. Стук триває. Ми мало не тріснули від сміху, який мусіли здавлювати. А Кримський махає руками, щоб ми сиділи тихо й не озивалися. Не хоче нікого більше до хати пустити, хоч однаково має гості, адже не працюватиме. Невідомий далі настирливо стукає. Нарешті чуємо, — гримнув з пересердя в двері й кленучи пішов геть. Пізніше ми довідалися, що то був один із наших таки товаришів, Петро Данилів, брат відомого етнографа. Це був неофіт, незвичайно відданий українській справі. Він намагався з українцями говорити українською мовою, якої ще сам не знав і яку вивчав, користуючися недавно-виданим російсько-українським словником Тимченка. Данилів думав по-російськи і мусів російські речення перекладати по-українськи. Говорив отже жахливою мовою, але вперто й умисне голосно, чим дуже шокірував наших українофілів, які боялися компромітувати себе публично українською мовою. Данилів згодом добився свого й опанував українську мову та навіть друкував нею короткі нариси під псевдонімом „Перекидько". Цей псевдонім значив, що його носій з москаля перекинувся на українця.

(Продовження буде).

А. Аскольд

МЕРТВІ НЕ ОБВИНУВАЧУЮТЬ

У Хвильового „Я" є знамените місце, важливе і варте застанови тих, які не попали в песимізм і вірять ще в можливість миру, проповідуваного Сином „надзвичайної Марії, що стоїть на гранях невідомих віків". Дві істоти борються у свідомости чекіста-ката: людина, дитина Божа і бестія, дитина Цивілізації. У чекіста ворушиться совість і він пригадує, „що шість на моїй совісті... Шість сотень, шість тисяч, шість мільйонів — тьма на моїй совісті!!" Але ось ворушиться Бестія і ставить питання: „Тьма?" І коли він ще з болю совісти здавлює голову, розумна Бестія дає йому розгрішення пригадкою, що історія належить тим, які перемогли і її творять. Чекіст сповідається нам: „Але знову передімною проноситься темна історія цивілізації, і бредуть народи, і віки, і сам час..." і він паде на коліна, щоб молитися перед силуетом замку, символом влади і сили, де містився комуністичний трибунал і катівня, і благословить хвилину, „коли зустрівся з доктором Тагабатом", символом холодного розуму, „і вартовим із деґенеративною будовою черепа".

„Холодний розум" здається був досі „порядкуючим" чинником історії і одиноким мотивом дій т. зв. відповідальних мужів. Що більше, цей розум видумав паралельну до дарвіністичної теорії філософічну науку, знану під назвою праґматизму і поширену в англомовному світі, яка каже, що це є правда і добре, що перемогло і встоялося в історичній боротьбі. Ця філософія навіть стільки не робить собі клопоту із питанням людини, що Чекіст Хвильового. Та й чи варто? Хто має нині трохи зайвого часу, щоб займатися питаннями совісти?

Тож німці в останній війні примінювали практично засаду, що „Ді тотен кляґен ніхт ан!" (Мертві не обвинувачують!) і вбивали... Ще майже останні недобитки їх армії вимордували кілька волинських прекрасних сіл „міт ман унд маус" (з людьми і мишами) по засаді проголошеній в „Кракауер Цайтунґ". Того самого правила вхопилися боївки польської Армії Крайової і в 1944 р. на весні, вимордували українське населення трьох холмських повітів на очах таки німецької окупаційної влади, а польський червоний уряд докінчив діла в Белзчині, Любачівщині, Ярославщині і Лемківщині вже таки на очах замиреного і „цивілізованого світу", в надії, що мертві не обвинувачують і ці опустілі землі присохнуть при моцарстві.

Стара московська метода фізичного винищування народів на окупованих територіях виявляється по нинішний день найдоцільнішою в ході „темної історії цивілізації", бо ось не лише випустили на волю багатьох німців, засуджених за воєнні злочини, але й ще до того світ „мусить" примилюватися нині до них, щоб сяк-так рятувати катастрофу, спричинену практичним примінюванням праґматизму. Хто ж буде нині примилюватися до мас европейських жидів, яких вже немає? Хто ж буде нині прислуховуватися до новгородців, вимордуваних кілька століть тому? До татар, до кавказьких верховинців? Хто хоче цікавитися їх старинною високою культурою? Навпаки, ви скорше, і як часто, почуєте захоплюванням Шостакевичем, Толстоєм, і радість з ласки, коли п. Вишинському захочеться комусь стиснути дружньо ручку.

Не цілих 250 літ тому Петро Перший пробував поховати Русь і проклямував Росію; ще 150 літ тому протестували проти цієї брехні публично французькі Енциклопедисти і Ж. Ж. Руссо, але не цілих 20 літ пізніше на Віденському Конґресі Европа ниць лягала перед Александром, „царем русів", по думці засад історичного праґматизму. А на ялтській вже Конференції ролі помінялися навіть, і ніхто інший як сам „батько всіх народів" на захист України мусів станути, бо покійний Рузвелт думав, що, принимаючи Україну і Білорусь на рівноправних членів Об'єднаних Націй, робить кривду Тексасові і Полудневій Дакоті.

І ось вершком цього праґматичного ходу цивілізації є відомі заяви Заходу про симпатії, подив і любов до російського народу, та декларації про його право на затримку довершених фактів, себто збереження імперії. Виходить, що в історії ніхто за ніщо не відповідає, коли лише має силу або бодай сприт, щоб залякувати. Сталін лише і його „кремлівська кліка" винні в порушуванні світового миру... Сталін це ніби неземське створіння з мільйонами рук і наганів і ґвинтівок. Нарід, який зробив з нього бога і терором примушує інші народи поклонятися йому, — ягня невинне і миролюбне. Сталін — це сексоти, енкаведисти і мґбісти, директори колгоспів, китайські і корейські дорадники, убійники мільйонів, шпигуни і амбасадори російського імперіялізму в світі! Так думають деякі західні державні мужі і таке все ще вмовляють в них російські білогвардійці.

Хто такі заяви суґґерує, знає що робить. Але й ми знаємо їх вартість. Що ж вони означають? Ніщо інше, як: хто лише в Сталіна вірує, хай підпирає його генеральну лінію без застанови, навіть такої, яка переслідувала Хвильового. Гуляй народе-ягня!, гуляй скільки тобі подобається, і волосочок тобі з голови не впаде, навіть тоді, коли тобі поховзнеться нога так як з німцями. Що пробориш то твоє і навіть якісь плебісцити вже нікому не допоможуть, бо мертві не встануть! Ці ж заяви це ніщо інше, як додання відваги „ягнятеві", що воно праве. Вони лише можуть рятувати мораль цього народу у цій важливій хвилині історії, бо вони його запевняють, що він нічим не рискує, підпалюючи війну.

Хто такі заяви виголошує, даремно сподівався б кинути бодай тінь розколу поміж маси народу і його еманацію — партію. Навпаки, такі заяви заохочують до злочину і можуть лише скріпити довір'я мас до генеральної лінії, обраної провідною партією, бо ця лінія саме і є виявом прагнень того народу. Недвозначним доказом того й є не так то й приховані симпатії московської еміґрації до діла Сталіна в напрямі скріплення московського елементу в імперії, та їх намагання добитися від українців згоди на плебісцит...

Коли б, навпаки, тими заявами проголошено моральну і правну відповідальність за злочин, напевно неодин поважно призадумався б над тим, чи сталінська політика праґматично правильна, і маси охочих виконавців волі Сталіна пробували б або наложити гальму шовінізмові та імперіялізмові, або бодай виринало б перед ними праґматичне питання відповідальности. Коли ж такого питання ніхто не ставить, то що ж шкодить робити роботу?

Що ж шкодить мордувати мільйони в концтаборах, мільйони ворогів московського імперіялізму, як і американських полонених, які здаються такими ж самими ворогами того імперіялізму?

Минулого століття Лев Толстой проголосив в Росії засаду „несупротивлєнія злу" і безвідповідальности злочинів. В слід за тим появилися теорії і віра в те, що за злочинців і їх злочини відповідає суспільність, яка „переслідує людину" саму по собі добру (Крапоткін). Наслідком цих наук стало зболшевичення Росії. Перекиньмо ці теорії в площину міжнародних відносин, як цього хочуть автори обговорюваних заяв, а напевно без великого труду осягнемо зболшевичення світу. Це ж таке ясне, що не хочеться вірити, щоб і самі автори тих заяв того не бачили. Проголосіть в будь-якій країні засаду, що злочинці мають втішатися пошаною і симпатією, ще й до того „глибокою", а побачите, що станеться навіть з тими, хто фабрикував такі заяви. А нині світ становить свого рода державу і з поступом техніки став меншим аніж державки в добу коня і шаблі.

Коли, мимо такої очевидности, не жертви, лише злочинці втішаються чи мали б втішатися глибокою симпатією, то це доказ, що світ опинився під якоюсь загадковою гіпнозою, коли він мимо трагічної і коштовної науки ще далі хотів би „порядкувати" себе цинічними засадами праґматизму.

Та чи дійсно мертві не обвинувачують, чи дійсно не треба рахуватися з їх голосом? Відповідь на це дає св. Иоан Богослов в Апокаліпсі:

„І... бачив я під жертівнею душі убитих за слово Боже, і за свідчення, яке мали; і покликнули голосом великим, говорячи:

Доки, Владико святий і праведний, не будеш судити і мстити за кров нашу над тими, що домують на землі?

І дано кожному одіж білу, і сказано їм, щоб вспокоїлись ще малий час, доки не доповнять (числа) слуги-товариші їх, і брати їх, що мають бути вбиті, як і вони." (6,9-11).

Чи далеко ще до сповнення того числа, покаже нам недалека майбутність.

М. Т.

УКРАЇНСЬКІ ВЧЕНІ ДО 20-их РОКОВИН СМЕРТИ В. ЛИПИНСЬКОГО

Не випадково 20-ті роковини з дня смерти В'ячеслава Липинського (20. 6. 1931 — 1951) так урочисто відсвяткував Мюнхен, де зараз скупчується культурне життя української еміґрації в Німеччині. Коли за нами руїни і страхіття останнього десятиріччя, коли найкращі мрії розсипалися в прах, коли Батьківщина в неволі — тисячі політичних втікачів питають себе, кудою йти, щоб рятувати Українську Ідею. І ось у скромній залі німецької школи при Флюрштрасе зійшлися без різниці партійно-політичних переконань українці Мюнхену, щоб вшанувати пам'ять історика-державника.

Відкриваючи свято, улаштоване спільно УВУ, НТШ та УВАНО-ом, голова організаційного комітету свята, проф. д-р П. Курінний зазначив, що в час 20-их років, прибите горем та розірване державними і ідейними кордонами українське громадянство не зуміло ще належно оцінити та вшанувати В'ячеслава Липинського як історика, як філософа-державника та громадського діяча, а його наукова спадщина ще й досі мало відома... Проф. Курінний попросив численно зібраних гостей вставанням з місць віддати поклін Покійному.

Опісля проф. д-р Наталія Василенко-Полонська підкреслила заслуги В'ячеслава Липинського, що дав українській історіографії новий державницький напрям. Духова еволюція, через контакт з найкращою тодішньою молоддю Києва, як Рильський, Кл. Квітка, В. Доманицький та інші, привела молоденького студента до свідомого українського патріотизму, та проголошення 1909 р. його „кредо" і заклику до спольщеної молоді в праці „Шляхта на Україні" (польською мовою). Далі докладчиця перейшла до наукових праць В. Липинського.

Згадала про три невеликі, але науково високовартісні історичні розвідки, що появилися в „Літературно - Науковому Віснику" та „Записках Наукового Товариства ім. Шевченка", а потім довше зупинилася над збірником: „З минулого України" (1912 р.), виданім в польській мові, щоб його могли читати нащадки спольщеної української шляхти, та над працею „Україна на переломі" (1920 р.). Останній твір важливий передусім своєю новою в українській історіографії концепцією Хмельниччини, а саме — це не був „бунт рабів", лиш свідоме, з участю усіх груп українського населення, будівництво української держави.

Влучно відзначила докладчиця перехід історика-вченого у сферу політики та соціології, — що дав теорію української клясократичної й монархічної держави у „Листах до братів-хліборобів" (1926 р.). В них Липинський закликає всіх синів української землі, навіть тих спольщених і змосковщених та всі суспільні групи до будування української державности.

Другим забрав слово ректор УВУ, проф. д-р І. Мірчук. Він спочатку подав загальну характеристику месіянізму і відношення В. Липинського до месіяністичних ідей. Для докладчика вихідним джерелом були „Листи до братів хліборобів" та „Релігія і Церква в історії України".

Липинський висловився раз, що „проявів месіянізму маємо стільки, скільки було і є державних націй!" В українській історії дошукується він зачатків месіяністичної ідеї всякий раз, як ми поривалися бути реально-державною нацією, а саме в київській державі, в Козаччині та в ідеї кирило-методіївського братства... Цілковитий занепад державницьких традицій в українському громадянстві XIX ст. стає однак причиною браку віри у власні сили та визначену нам ролю у процесі світових подій. У Липинського оформлюється, як найвища ціль — світова місія України. Завдання України — дати світові синтезу Сходу і Заходу.

Соціологічно - політичною спадщиною Липинського зайнявся у своїй стислій доповіді проф. Василь Гришко. Доповідач звернув увагу слухачів, що погляди Липинського не втратили і досі своєї актуальности, та що саме сьогодні суспільно-політичні і громадські середовища все частіше шукають відповіді на багато питань у працях Липинського.

Фінал свята становили виголошені в дуже милому й погідному тоні особисті спогади проф. д-ра В. Щербаківського про Київ та київське і полтавське культурне середовище на початку XX сторіччя, про товаришів праці — Рильських, Юрченків та інших, що під впливом старшої групи київського університету (професор історик Антонович та ін.) захопились ідеєю служити українській нації та культурі. Зокрема характерний для Липинського один фраґмент отих спогадів. В час революційної завірюхи розграбували і до щенту знищили у рідних Русальчиних Чагарах на Уманщині усі гордощі історика, тобто його цінну бібліотеку та архів. Липинський, почувши цю жахливу вістку, сказав тільки: „Коли це для української справи потрібне — хай і так буде!" Такий був — Липинський...

(„Хр. Г.")

Чужинецький леґіон в Европі

(Закінчення зі сторони 2)

досвіду не сягатиме понад рівень в найкращім випадку сотні, та в найкращім випадку сотні з панцерної зброї, можливо летунства.

3. Можливість пропаґанди — перед ким і для кого? Мабуть потреба пропаґанди перед Заходом конечности боротьби проти большевизму вже не є актуальна. Теж мабуть нема потреби пропаґувати національно-політичні ідеали українського народу, що 34 роки безперервно в той чи інший спосіб бореться за свою незалежність. Про це Захід знає й вже певно знають ті, в чиїх руках лежить керівництво леґіоном. Сенс пропаґанди тепер, на нашу думку, мав би полягати в удоводненні Заходові користи для нього і цілого світу від повалення всякої фарби московського імперіялізму. Але чи не було б наївним сподіватися, що це могли б зробити леґіонери — чи леґіонери можуть бути політиками, економістами?

Але коли б навіть була потреба загальної пропаґанди, то леґіонер нею займатися не може — треба знати дух військовости, потреби вишколення й несення служби, зокрема треба знати засади існування таких формацій, як чужинецький леґіон. В такім леґіоні нема інших інтересів поза інтересами „проданої шаблі".

4. Кожний українець на еміґрації, так званої бездержавної приналежности, підчас перебування в чужій країні, залишається все громадянином свого краю. Він повинен бути готовий у кожній хвилині виконати свій обов'язок. Кожний такий українець є безцінною вартістю для народу в його боротьбі за державність, він не приналежить собі, ані еміґраційному громадянству (хоч є його членом і повинен служити йому), але народові. І такий стан речей не може бути ані змінений, ані підважений абсолютно нікім. Громадські організації засадничо не є покликані до втручання в такі справи, як намова до вступу до чужинецького леґіону. Політичний провід еміґрації в найліпшім випадку не міг би заборонити одиницям рішати про себе. Але засадничо повинен би задеклярувати своє становисько в справі організованого вступу до леґіону, що зрештою вже зробили поляки, чехи, словаки, угорці і т. д.

В тім випадку слід пригадати заакцептований згори меморіял українців (не відомо яких та якої кількости!) про бажання вислати (!) леґіон до Кореї для боротьби проти червоних, на який (меморіял) не було, цілком зрозуміло, навіть куртуазійної відповіді. Інтенції ініціяторів були легкі до розшифрування навіть для дуже довірливих американців. Але певно, що корейці навіть не подумали б про те, щоб щось подібного зробити для українців.

Є ясним, що коли на підставі своїх державних законів якась держава, — в данім випадку американська окупаційна влада, — покликає бездержавних українців до свого війська для боротьби проти Москви, то такий українець не менше як леґіонер може прислужитися українській справі.

Індивідуального вступу до чужинецького леґіону не можна ані забороняти, ані апробувати, бо в першім випадку еміґраційний політичний провід не має екзекутиви (добре, як має моральний авторитет), ані не може, за браком засобів, запевнити потребуючому матеріяльних умовин на життя, які той може знайти в леґіоні; в другім — не може діяти на шкоду інтересам свого народу. А сам кожний фреквентант повинен тоже здавати собі справу зі свого поступування в тім випадку. І тому єдиною, здається, атракцією в індивідуальних випадках є можливість набуття американського горожанства, що теж обумовлене часом служби.

5. Коли б справа йшла про національні чужинецькі леґіони, то над тою справою перш за все мусів би застановитися еміґраційний провід, мало б голос і все громадянство. Але, очевидна річ, в такім випадку існували б певні політичні й технічні передумови.

В світлі наведених міркувань видається, що позитивні дані для вступу до леґіону не є вистачаючі для того, щоб український політичний провід на еміґрації не тільки акцептував, але навіть виявляв desinteressment в питанні організованої з боку українського тої акції. Відповідна під кожним оглядом постава української еміґрації може бути єдиною ґарантією політичних концесій, без яких ніхто не сміє диспонувати українською кров'ю. А навіть при наявності концесій диспонувати нею може тільки законне представництво українського народу.

P.S. До речі треба зазначити, що толеранція американської влади є так далека, що не забороняє своїм громадянам боротися за національні ідеали — президент Рі є американським громадянином.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

)(**Український лікар в Абесинії**, Ол. Євфімишин, працював з 1947 року недалеко Червоного моря і здобув собі велику популярність та любов серед місцевого населення за добре лікування.

)(**120 хворих на туберкульозу українців** перебувають у німецькому шпиталі в Гавтінґу, забуті українським громадянством, без листів, українських книжок і будь-якої іншої допомоги.

)(**Так звані „бельгійські поворотці"** — українські та інші ДП, що повернулися з Бельгії до Німеччини після відбуття контрактової праці на шахтах, дістали дозвіл від ІРО на виїзд за ашурансами.

)(**Шість тисяч людей різних національностей манифестували в Лондоні 30-го червня.** Манифестацію до цієї дати організувала СУМ.

)(**Помер о. протоєрей В. Ільчук**, адміністратор і голова генерального церковного управління УАПЦ. Митрополит Полікарп висловив співчуття родині покійного і вірним Церкви.

)(**Інститут Заочного Навчання** при Українському Вільному Університеті з 1-го червня переніс свій осідок з Німеччини до Франції. (27 rue des Bauwes, Sarcelles (S. et O.) France).

)(**Пластовий табір „Соняшний промінь" коло Честер, Па.**, в якому було 15 юначок з Филаделфії і 8 юначок із Балтимор і який тривав усього 10 днів, залишив найкращі спогади у пластунок, за що вони дякують у пресі осередкові старших пластунок із Филаделфії.

)(**Д-р Грицай публічно спростовує** пресовий звіт А. Курдидика про його виступ на вечорі в пам'ять В. Винниченка. Курдидик писав про виступ д-ра Грицая, як прихильний до покійного письменника і діяча.

)(**Еспанський журнал „Ностpос"** (ч. 3, 1951) опублікував дуже прихильну рецензію на роман І. Багряного „Сад Гетсиманський".

ПРОТОКОЛ

з нарад Головного Екзекутивного Комітету У. Н. Союзу, які відбулися дня 14-го липня 1951 року, в головній канцелярії У. Н. Союзу, під ч. 81-83 Ґренд Ст. Джерзі Сіті, Н. Дж.

На зборах були приявні всі члени Екзекутиви, а саме: головний предсідник Д. Галичин, заступник головного предсідника О. Лисогір, заступниця головного предсідника Г. Жеребняк, головний секретар Г. Герман і головний касієр Р. Слободян.

Збори відкрив в год. 10:00 рано головний предсідник та подав до відома ці справи, які були полагоджені від останніх зборів Екзекутивного Комітету, а опісля предложив справи, що їх треба вирішити на цих зборах. Ці справи були такі:

Купно бондів. Закуплено отсі бонди:

Monongohela Power Co., 1st Mtge Bond, 3 3/8%, за	$50,812.50
Tennessee Gas Transmission Co., 1st Mtgs Pipe Line Bond, 3 1/8%, за	48,500.00
Tennessee Gas Transmission Co., 1st Mtge Pipe Line Bond, 3 1/8%, за	24,312.50
Consolidated Edison Co., of New York, Inc., 1st & Refunding Mtge Bond, 3¼%, за	72,040.50
Consolidated Edison Co., of New York, Inc., 1st & Refunding Mtge Bond, 3¼%, за	25,343.75
Consolidated Natural Gas Company, 3¼%, за	25,375.00
Public Service Company of New Hampshire, 1st Mtge Bond — Series "F", 3¾%, за	71,916.60
California Oregon Power Co., 1st Mtge Bond, 3⅝%, за	35,000.00
Iowa Public Service Co., 1st Mtge Bond, 3½%, за	50,185.00
Minnesota Power & Light Co., 1st Mtge Bond, 3⅝%, за	61,049.40

Відкликані бонди: Одержано за відкликані бонди:

Public Service Company of New Hampshire, 1st Mtg Bond — Series "E", 3%	$ 1,005.70
Michigan Consolidated Gas Co. Sinking Fund Debentures, 3⅞	1,015.00

Морґеджі. Уділено морґедж на реальність Івана Веґери на суму ---- $3,500.00

Опіка над бондами. Ухвалено прийняти і підписати контракт з Комершіял Трост Ко., Джерзі Сіті, щодо опіки над бондами У. Н. Союзу.

Опісля обговорено справу Дому Старців і справу редакції Юкрейніен Віклі. На цьому вичерпано програму нарад, а головний предсідник закрив збори в год. 2:30 пополудні.

Г. Герман, гол. секретар У. Н. Союзу.

УКРАЇНЕЦЬ ПЕРЕМІГ НА КОНКУРСІ СПІВАКІВ В ІТАЛІЇ

Співатиме в Шікаґо та в інших містах ЗДА

Цими днями приїхали до Шікаґа п. Всеволод Караґіоз, українець, родом з Бесарабії та п-ні Гільда Гайлянс, лотишка, родом з Риги. Обоє вони подружжя й артисти-співаки. Приїхали як скитальці через ЗУАДК з Европи до Америки.

В умовинах скитальських злиднів закінчили в Італії музичні студії, у відділі оперного співу. На конкурсі співаків з цілої Італії п. Караґіоз здобув першу нагороду, п-ні Гайлянс — другу.

Суворі музичні критики в Італії висловились у фаховій пресі з найбільшим признанням про обох артистів, а зокрема про п. Караґіоза, перeдбачаючи йому світлу майбутність.

Дня 11 серпня 1951 р. о год. 8 ввечорі, п. Караґіоз і п-ні Гейлянс виступають у Шикаґо, в авдиторії школи Шопена (2440 В. Райс ст.) зі своїм концертом. У програмі українські і лотиські народні пісні та арії з опер „Запорожець за Дунаєм", „Ріґолетто", „Аїда", „Богема" та інших. Частина доходу призначена на Народний Фонд УККАмерики.

П. Караґіоз виступав уже в Шікаґо на українській радіогодині п. Музики та запрезентував нам свій могутній тенор італійської школи. П-ні Гайлянс — це сопрано.

Після виступів у Шікаґо, обоє артисти виїздять до Дітройту, де виступлять зі своїм концертом в українському середовищі.

Треба сподіватись, що українське громадянство зі щирістю привітає нашого земляка та його дружину та своєю приявністю на їхніх концертах виявить їм свою моральну і матеріяльну піддержку. Це тимбільше, що п. Караґіоз підкреслює свою українську національність, і хто зна, чи своїми виступами не здобуде великої слави та не причиниться до поширення українського імени в світі. До цього він має всі дані з огляду на свій молодий вік, могутній голос і знамениту співацьку школу.

П. Гайлянс виступає м. і. в дуеті в партії Одарки з опери „Запорожець за Дунаєм" з своїм чоловіком.

М. Д.

НЕВІЛЬНИЦТВО В СССР

ЕДМОНТОН (ПБ). — Найновіші повідомлення Централі Католицьких Інформацій в Парижі приносять дані про невільництво на терені СССР. Можна з певністю ствердити, що в СССР є тепер коло 125 конц. таборів. В деяких з них є від 900 тисяч до 1,100,000 осіб, невільників російського комунізму. Загально обчисляють, що під сучасну пору в конц. таборах находиться коло 12 мільйонів осіб, яких вирвано від родин і запроторено тяжко працювати на Сталіна й його кліку.

ЖАХЛИВІ ЦИФРИ

ЕДМОНТОН (ПБ). — З найновіших повідомлень довідуємося, що друга світова війна коштувала такі жертви в людях: 32 мільйони згинули на полях боїв, около 25 мільйонів підчас летунських налетів, 26 мільйонів убито в конц. таборах, осталося около 30 мільйонів калік, 22 мільйони без даху над головою, 45 мільйонів ДП, 30 мільйонів знищених домів і один мільйон сиріт. Війна ця коштувала 375 мільярдів долярів золотом.

НЕСПОДІВАНКА ДЛЯ УКРАЇНКИ-РАДНОЇ

Сотня адвокатів та суддів складає по одному долярові на покриття сто-долярової оплати за реєстрування Марусі Е. Бек, радної міста Дітройт як кандидатки до міської ради на другу каденцію.

Щоби дати доказ своєї високої пошани до першої радної міста Дітройт, українки Марусі Е. Бек, сто адвокатів та суддів рішили зробити їй несподіванку, нечувану та милу. Вони створили комітет, який назвав себе: Сотка Мужчин Адвокатів для Марусі Е. Бек". Завданням його було з'явитись гуртом в міському ратуші, зложили кожний від себе по „гоноровому" 'долярові на заплачення сто-долярової оплати за реєстрування кандидатури радної Бек та влаштували для неї прийняття.

Ось чому в четвер, 26. липня, о год. 1:30 пополудні, в залі міської ради, зібрався комітет в повному складі та приготовився до церемонії. І коли на залю ввійшла радна Бек в супроводі міського клерка Томаса Д. Ледбедера, під претекстом, що мають відбутись спеціяльні збори, заля загреміла від оплесків та окликів. Радній зараз же вручені дві чудові білі орхідеї.

З естради почувся голос голови комітету, професора прав на Вейн університеті. Він привітав щирими словами радну та членів комітету і заявив, що радна Бек, завдяки своїй щирій праці, своїми здібностями, своїм глибоким людським почуванням, стала найпопулярнішою жінкою в цілому місті Дітройт. Секретар комітету, адв. Карл М. Вайдемен, заявив комітетові, що сотки адвокатів шукали привілею стати членами цього комітету, але екзекутива обмежила його до сто членів, щоби кожний член міг рівномірно причинитись до заплачення оплати, хоча було багато таких, що були б радо самі зложили цілу суму на оплату.

По коротких промовах кількох визначних гостей та сотка адвокатів сформувала лінію. Кожний з них, коли переходив попри радну, складав їй побажання найкращого успіху, а коли переходив попри клерка, складав одного доляра як символ вдячности та приязні. Між ними видно було багато визначних членів правничої професії як: суддю Вокса, суддю Шиманського, суддю Кодого, бувшого федерального сенатора Прентис Бравна, бувшого члена національного комітету демократичної партії на Мішіґен Сай Бевина, фінансіста та дорадника през. Трумана, Бен Левинсона та інших.

По цій параді промовила до зібраних радна Маруся Е. Бек. Зворушена до глибини таким виразом приязні та щирости присутніх, вона підчеркнула, що ця подія скріпила в неї ще більше віру в доброту людей і додасть їй ще більше охоти віддатись праці для загального добра. Промову радної прийняли присутні з ентузіязмом. По церемонії відбулось гарне прийняття для радної.

Американська преса дуже зацікавилась цією несподіванкою та подала про неї цікаві звідомлення і відповідні знимки. Вістка про цю подію рознеслась швидко по всіх урядах цього великого міста і протягом слідуючих днів всюди можна було почути розмови про те, як адвокати вшанували членкиню своєї професії, а заразом радну міста Дітройт, Марусю Е. Бек. Розуміється, що дітройтська Україна, яка незвичайно горда з своєї радної, рівнож раділа цією подією.

Григорій Івасько

ЕСПАНІЇ ДАЛИ ЧАСТИНУ З МАЙБУТНЬОЇ ДОПОМОГИ

Вашинґтон. — Експортово-Імпортовий Банк повідомив, що признав Еспанії $5,600,000 нових кредитів на побудову гідро-електричних станцій та на продукцію мінералів. Ці гроші пересилає банк на конто допомоги, яку ухвалив Конґрес для розбудови господарства в Еспанії на загальну суму $62,000,000. Одначе, заки цілий бюджет буде схвалений, Еспанія вже потребує фондів і тому згаданий банк їх постачає як тимчасову позичку. Досі Еспанія вибрала вже $30,000,000. Еспанія має такі важливі мінерали, як сірка, мідь, оливо, пірити і тунґстен. Вони конче потрібні для Західніх країн і тому треба поспішити з кредитами на їх видобуток.

ПОМЕР КОЛИШНІЙ ПРЕМІЄР БОЛГАРІЇ, МУШАНОВ

Ню Йорк. — Колишній прем'єр Болгарії, Микола Мушанов (80), помер недавно десь в большевицькій тюрмі в Болгарії, як про це сповіщає двотижневик „Вільна й Незалежна Болгарія", видаваний у Ню Йорку. Він був провідником болгарської політики біля 30 років, поки не прийшли комуністи..

Нові Книжки

„Сестричка Мелася" М. Вовчка

Бібліофільсько-люксусовим виданням появився четвертий випуск Бібліотеки Юного Читача „Євшан Зілля" В-ва „Нашим Дітям — ОПДЛ, Торонто 1951." Це Марка Вовчка „Сестричка Мелася" (Ведмідь") у мистецькому оформленні (вінєта, ілюстрації, заставки, ініціяли) мистця - графіка Якова Гніздовського.

Написане прекрасною мовою на тлі українського побуту оповідання про дитячу пригоду з ведмедем у пасіці, з принадною постаттю сповненої посвяти й безмежної любови до братчика малої дівчинки — козачки Меласі, заслухають із цікавістю не тільки діти кожного віку, але воно стане й улюбленою лектурою старших читачів їх хатньої бібліотеки.

Зокрема для дітвори в літніх таборах вона підходить на лектуру так своєю зовнішньою обстановкою (самотній хутір, життя на лоні природи, нічна пригода дітей) як і виховними моментами. Мелася — знаменитий приклад пластовим новачкам.

Це оповідання вартісне для дітей ще й тим, що воно заохотить малих читачів познайомитися й з іншими дитячими творами („Маруся", „Десять братів і десята сестриця") — основоположника української дитячої літератури в сучасному розумінні, а далі й з усією творчістю письменниці, що з уваги на легку розповідь, ясний стиль і прекрасну мову, є зрозумілими навіть для малих дітей.

Із життям і творчістю М. Вовчка познайомлює дітвору в післяслові до томику Б. Данилович.

Треба зазначити, що „Сестричка Мелася" появилася в перекладі хорватською і німецькою мовами в 1942 р. з ілюстраціями Я. Гніздовського (подібно „Маруся" видана німецькою, французькою і російською мовами). Тепер це оповідання ґотується і англійською мовою. Висока літературно-мистецька й виховна вартість дитячих оповідань М. Вовчка промостила їм шлях у дитячу літературу інших народів.

Нехай цей успіх української письменниці дасть нашому громадянству притоку більше уваги присвячувати справам української дитячої літератури та підпомагати ініціятиву, зусилля й працю її працівників.

Бо ось, не зважаючи на повну майже байдужість і відсутність зрозуміння ваги рідної книжки для молодого покоління серед нашої громадськости, Об'єднання Працівників Дитячої Літератури (ОПДЛ) проявляє енергійну діяльність у видавничій ділянці, щоб рідною книжкою зберегти наше молоде покоління для нації.

Поруч виданих уже випусків „Євшан-Зілля" в Торонто готує нові томики — „Байки" Глібова, „Пан Тарган" К. Чуковського, „Дитячий Декляматор" Л. Полтави, а заходами Централі ОПДЛ в Ню Йорку появляться „Переполох" Р. Завадовича.

З уваги на високі кошти видання „Сестричка Мелася" в продажу коштує $0.40, у твердій обкладинці $0.65, у вибагливому переплеті $1. Передплатники „Євшан-Зілля" одержують випуск у звичайному переплеті за $0.25.

Батьки, які бажають дати своїй дитині вартісну книжку на допомогу розвиткові дитячої літератури, повинні передплатити „Євшан-Зілля" ($3 річно). Адреса:

"Yevshan - Zilla". 217 Dalhousie St., Toronto, Ont., Canada.
Представник на ЗДА:
W. Barahura, 730 E. 9 St. Ap. 21., New York: N. Y.

Пам'ятаймо — рідна дитяча книжка, це найпевніша зброя в боротьбі за душу молодого покоління!

В. Барагура

● **2 нових німецьких консуляти** в ЗДА — в Сейнт Луїс та в Ню Орлеані — відкриває уряд Західної Німеччини.

● **Італійський генерал** Серґіо Латта призначений на заступника команд. повітряних сил Північно-Атлантійського Пакту в південному секторі.

● **Великий успіх** у совєтській зоні американських радіо-передач із Західного Берліну констатують поінформовані джерела.

ІДЕН ЗА ПОВНУ ДРУЖБУ АМЕРИКИ Й БРИТАНІЇ ДЛЯ МИРУ

Денвер, Колорадо, 6. серпня. — Антоні Іден, кол. британський міністер закордонних справ, з Консервативної партії, підкреслив потребу зберегти повну дружбу Америки й Великобританії, — як засобу втримання світового миру. Він також застеріг, що приязні слова і запевнення Росії треба наперед перевірити. При перевірці стосунків з Росією доконечна співпраця всіх вільних країн. „Трагедія полягає в тому, що Совєти так повнотою перекрутили Чартер Об'єднаних Націй, що його не вдасться вжити на забезпечення миру" — заявив Іден. — „Час від часу, — казав далі Іден, — Совєти можуть уживати дружніх слів і заяв. Очевидно, ми не повинні робити їм за це закиду, одначе їх треба перевірити. Та під жадними умовами ми не смієм відвертати уваги від наших цілей, до яких належить втримання миру при допомозі сили... Досі ми переконалися, що ми йдемо правильним шляхом, а тимчасом Совєти допускаються нових аґресії. Такі способи, як підтримка бунтів „добровольцями", просякування граничних смуг між Заходом і Сходом, потайне постачання зброї для напасників — усі такі вчинки скеровані на підкопання наших цілей". — Іден твердив, що Москва зміцнила комуністичну контролю в Східній Европі далеко до складення Північно-Атлантійського Пакту".

БОРИС МАКСИМОВИЧ — СОЛІСТ СИМФОНІЧНОЇ ОРКЕСТРИ В ДІТРОЙТІ

В суботу, 4 серпня відбувся концерт Симфонічної Оркестри в Дітройті, на терені Стейт Фейр Ґраунд. Симфонічна Оркерстра виступала під проводом відомого диригента ВОЛТЕРА ПУЛА. Б. Максимович виконував фортепіяновий концерт Чайковського в супроводі оркестри.

Взагалі, на терені Дітройту Борис Максимович і його дружина Вероніка завойовують дедалі більші зв'язки, що є природнім наслідком того признання для його здібностей, яке Дітройт відразу щиро і прихильно до Максимовича виявив.

Так, кожної середи, о год. 8,45 години вечора через станцію наші мистці виступають по радіо.

Треба сподіватися, що цієї осени Ню Йорк матиме змогу щераз насолодитись музикою і чудесним виконанням нашого музики. Правда, перший його концерт в Ню Йорку, в Тавн Голл притягнув, на жаль чи на щастя? — більше американської публіки, ніж української, але будемо сподіватися, що між мистцем і публікою буде нав'язуватися дедалі тісніший і міцніший зв'язок.

П. І.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 5. серпня 1951 р. помер трагічною смертю член Молод. Департаменту Тов. Дністер, від. 361 У. Н. Союзу, вояк американської армії

ПЕТРО ШЛЬОС.

Покійний родився 1928 року в Ню Йорку, а покликано його до військової служби 1950 року. Приїхавши на кілька годин до родичів, перед його висилкою зі Злучених Держав, вертаючись автом, був убитий в нещаснім випадку. Полишив горем прибитих родичів Василя і Олену Шльос, братів Рейман і Томас, та наречену.

Похорон відбудеться в пятницю, 10. серпня, в год. 10. рано, з пох. заведення П. Яреми до церкви св. Юрія. — В. И. П.!

Проситься членів віддати останю прислугу молодому воякові.

Уряд Тов. Дністер.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Дарахівщина, від. 275, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 11. серпня, в год. 7:30 ввечорі, в церковній галі, Сусекс і Ґрін вул. Проситься прийти на час. Довгуючі члени мусять вирівняти свої вкладки. — Уряд.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Повідомляємо членів Бр. св. Володимира, від. 130, що місячні збори відбудуться в суботу, 11. серпня, в год. 8-ій ввечорі, при сьомій вулиці в церковній залі. Проситься всіх членів прибути і вирівняти свої довги. — Малець.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх членів, що збори відбудуться в суботу, 11. серпня, в У. Н. Домі, 517 Галет вул., точно в год. 7:30 ввечорі. Взивається все членство прийти на час. Побільшім наш відділ в теперішній кампанії, а це станеться, як кожний член приведе на збори одного кандидата в члени Союзу. — И. Підлуський, предс.; Н. Варій, кас.; М. Галькевич, секр.

ФРАНКФОРД, ПА. — Тов. ім. Д. Вітовського, від. 268, повідомляє, що збори відбудуться в суботу, 11. серпня, в домі Укр. Горожан на Вакелінґ вул., в 7:30 ввечорі. — Т. Радинський.

ЮТІКА, Н. Й. — Бр. св. Петра й Павла, від. 58, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 11. серпня, точно в год. 6-ій попол., в церковній залі, 209 First St. Проситься прибути на збори в призначений час, бо маємо до полагодження дуже важні відділові справи. Буде теж звіт з пікніку. Ще раз пригадується довгуючим членам, щоб вирівняли свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — В. Запаранюк, фін. секр. Нова адреса: 915 Whitesboro St., Utica, N. Y.

Дня 7. серпня 1951 р. помер у 69. році життя в Lake Hiawatha, N. J.

ВАСИЛЬ ЛЮБАК (LUBOCK)

б. власник реставрації 549 Pearl Street.
Полишив у великім смутку дружину Анну.
Похорон відбудеться в суботу, 11. серпня 1951 р., в 9. год. рано, з похоронного заведення п. П. Яреми, 129 E. 7th St., New York, N. Y., до церкви св. Юра при 7. вул., а відтак на вічний відпочинок до кладовища Calvary Cemetery.
Родину і всіх знайомих та приятелів до численної участи
запрошує — Дружина.

ТАРЗАН, ч. 2650. Непевні сліди

„Скажу вам пізніше, Павле" прошептав Тарзан, і звернувся до Вориків: „Пробачте, що мене так довго не було".

„А тепер про вашого сина, пане докторе Ворик" — сказав Тарзан. „Чи ви знаєте в якій частині Африки він перебував, перед тим як щез?"

„Останній лист, що ми мали від нього", втрутилась Гелен — „був наданий тут, в Дюалі. Він був пішов у напрямі вище злиття рік Убанґі й Конґо".

„Як пам'ятку він забрав мапу околиці, в яку думав іти" — додала вона.
„Що то за мапа?" — запитався Тарзан.